

Is it permissible to play games on Shabbat?

The Gemara in Masechet Eruvin (104) records a prohibition against playing on Shabbat with nuts and apples, which people in those days would use for games like marbles. Initially, the Gemara suggests that this is forbidden because of the noise produced when the nuts strike each other. Ultimately, however, the Gemara concludes that playing these games is forbidden because of the concern that the nuts or apples might smooth the earth on the ground as they roll (such as by filling holes in the ground with earth), which constitutes a Shabbat violation.

עירובין דף קד

ארק שהתירו חבמים לחולה. להקיש, ועושין לפניו ז הקול כרי שיקיץ. והנה לחולה בלבר התירו משום סכנה, אבל לבריא כי האי נוונא אסיר שמוליד קול בשבת. וקשיא לרבה דאמר בשבת, וקשיא לוכה דאמר לא אמרו אלא בקול של שיר בלבד, ופריק לא לשלם בחולה ניטור ורוצה שישן רמשחמע הללו טיפי רמטיפין מאדק כי ומומי?).

שמא ימול צרור ואלא הא ראמר רב יהודה אמר רב ינשים המשחקות ומטיף שיפה אחר שיפה שמה שול בודו ההלה הה האמר רב יהודה אמר רב י נשים המשחקות שיפת רקת, מחמי המחים מחמי באנוזים אמור מאי מעמא לאו דקא מוליד קלא וכל אולודי קלא אמיר כלי מופת נפן ספל ומוצא לא דלמא אתי לאשוויי גומות דאי לא תימא הכי הא דאמר רב מספטת את הטל פיפה אחר יהודה נשים משחקות בתפוחים אסור התם מאי אולודי קלא איכא ^{טיפה נסק קול מסוחר.} אלא דילמא אתי לאשוויי גומות תנן ממלאין מבור הגולה ומבור חשיב: וסקריב אם סכל. רישא הגדול בגלגל בשבת במקדש אין במדינה לא מאי מעמא לאו משום לאו בחילה הישן ומבקשי דאולודי קלא ואסיר יו לא גזירה שמא ימלא לגינתו ולחורבתו יו אמימר שרא למימלא בגילגלא במחווא אמר מאי מעמא גזרו רבגן שמא ימלא לגינתו ולחורבתו הכא לא גינה איכא ולא חורבה איכא כיון דקא חזא דקא

שנשתברה ונשחרו השולים: ערף אבנא. הקיש על הדלת באגרופו והשמיע קול: דקא מחיל שכם. דקסבר כל אולודי קלא אסיר: כקול של שיר. הנשמע כעין שיר בנעימה ובנחת: מעלין כדיופי. מעלין יין מחבית לחבית ע"י שני קנים החתוכים באלכסון ומנים ראשין המשופעים זה כנגד זה ונותן אחד מן הקנים בחבית ומולץ בפיו בראש הקנה האחר מעט מן היין אליו ומסלק משם והיון יוצא כולו מאליו. דיופי שתי פיות⁶: ומעיפין מיארק לחולה. ° כלי הוא ופיו לר ושל מתכת הוא ומנוקב בתחמימו נקבים נקבים כיומי והשפור ורשם שבי דקין וממלא מים וסותם פיו העליון וכל זמן שפיו סתום אין המים יוצאין בנקבים התחתונים וכשרוצה נוטל פקק העליון והמים יוצאין שפי שפשאי וופישר שפי דקין ותתנה מים וסותם פיו סעניון וכל זמן עפיו שמוני מין שמים יותר בקרים מתנה מין מול בידים המיאות וייות מתכת וסופה מתכתיו וקולן נשמע לחולה: וקא בעי לאסעורי. ע"י קול זה ומתירלון להקילו בידים המיאות היי זה משפר ברוכו בודים המיאות היי זה משפר ברוכו בודים בידים משחקום באגווים. לגלגלן דרך דף ומכות זו את זו כדרך שמשחקות הנשים: לאשוויי גומום. להכין דרך לגלגל האגוו: בספוחים. נמי סה"ג: אולודי קלא. שהגלגל משמיע קול: גורה שמא ימלא לגינסו. מחוך שממלאין בו כלא טורח אתי להשקות בו בגינתו וחורבתו בשבת: אסיר. וסייק וב אוא בר

לאו ראולודי קלא אסיר. ופריק לא 2) אלא משום רמשתמע קלא ראנוזים כי ומזומי. ואלא הא ראמר רב יהודה אמר שמואל נשים משחקות בתפוחים אסיר, דתם מאי אולודי קלא איכא. ופריק התם משום דילמא אתי לאשרויי גימות, וכיון שמשחקות ומושכות התפוחין בארץ נזירה שמא כשהן מושכות התפוחין אצלן יש נקב בקרקצ ומהמלא. תיש ממלאין מיש מפור הגולה ומפור הגדול בעלעל בשבת. במקדש אין בכודעה לא. כאר טעמא לאו משום ראולדרי קלא בשבת אטר. וחייך לא נחידה שמא ישלא לעתח: הלחורבים. האניג דשני רבה כל הני הדבתא דמקשי עליה, אשיטיי לא מסבינן ולא החינן לשמועה דעולא. אטיער שיא לטיעלא בגילעלא במחרוא. אמר טעמא מאי אסרי במדיעה שמא יטלא לגיעה ולתורבהי, הבא לא גיעה ולא חורבה איכא, כיון דרוא דקא

ודקפים כך הם הרי מכינה גם מקפה דהא דקתני בחקין מלח בהולכת אברים לכבש קאמר דלאו עבודה דקא ס"ד השתא דכיון דכל הכפרה מלויה בדם אע"ג דהקטר חלבים הוה עבודה הולכה דידהו מיהא לא דקרא והקרב והכרעים ירחן במים אלמא באברים קמשתעי קרא ומדבעי כהונה שמע מינה עבודה היא: ומרדה כה. לדרום עליה: לא כסל ולא בקופה. כדרך חול: שולי הקופה.

מופיף אבנין. להנכיהו, כל חורך ורוחב ורום נחפר לדוד על פי נכילים, דכתיב בדברי היחים דנפייסו כמיכ האי קרא והקרב והכרעיים ונו" (ממחים ליתחל גופיה. יסחנג

רבינו חננאל

המכה ואפ"ה מותר דאין שבים במקדש, דכילא מתכתא

כחיפור שכת חיירי ושיקר משום שכים נהט לה (שמ).

בשלמא ליהורי בריה דרי

יחליקו. ורמינהי חצר שנתקלקלה בימי הגשמים מביא תבן וממדה בה 🗘 , תבן אין מלח לא. ופרקינן אמאי לא בזיק תבן על גבי היכשי משום החבר לא משקיל ליה ומיון רא מבטיל ליה חובץ, האישתכח רלא ממני בכבים. האמריון היא מלה חיכי רפי, אי היכשי משום רחבן לא ממנייל ליה ומיון רא מבטיל ליה חי הציצה, האישתכח רלא ממני בכבים. האמריון האי מלה חיכי רפי, אי דמבטיל ליה אישתכח דמוסיף על בזיין, האי לא מבטיל ליה חיר הציצה, הפקיען אין בדוקין המלה על הכבט, אלא בחולכת אברים לכבש רלאו עבודה דיא, והוא מתניתא הקרים הכהן את הכל המובחה, זו הולכת אברים לכבש. ומדבעית כחונה ש"מ עבודה היא. ואוקיפנא בחולכת ענים למערכה דלאו עבודה היא. חיש רבא חשר שנתקלקלה מביא הבן וממדה. וכשהוא כמדה אינו ממדה לא בסל ולא בקומה (ולא) (אלא) בשולי קומה. מחנוי, מטלין מים מבור חנולה ומפור חנויול בגלגל בשפת. תון בסוף מידות לשכת

ָואַלָּא הָא דָאָמֶר רֶב יָהוּדָה אָמַר רֶב: נַשִּׁים הַמְשַׁחָקוֹת בָּאָגוֹזָים — אַסוּר. מַאי טַעָמַא — לָאו דָקא מוֹלֵיד קַלָא, ?וכל אולודי קלא אסיר

The Gemara asks: However, with regard to that which Rav Yehuda said that Rav said: Women who play with nuts by rolling them on the ground until they collide with each other, it is **prohibited** for them to do so; what is the reason for this prohibition? Is it not because knocking nuts together produces a sound, and any production of a sound is prohibited?

ַלָא, דַּלְמַא אֲתֵי לְאֲשָׁווֹיֵי גוּמוֹת .

The Gemara rejects this contention: No, it is prohibited because perhaps they will come to level the holes. As small holes in the ground will interfere with their game, they might level them out and seal them up on Shabbat, which is prohibited as building.

דָּאִי לָא תֵּימָא הָכִי, הָא דְּאָמֵר רֵב יְהוּדָה: נָשִׁים מְשַׂחֲקוֹת בְּתַפּוּחִים — אָסוּר, הָתָם מֵאי אוֹלוֹדֵי קַלָּא אִיכָּא?! אֵלָא: דִילְמַא אֲתֵי לְאַשִׁווֹיֵי גּוּמוֹת .

For if you do not say that this is the reason, there is a difficulty with that which Rav Yehuda said: Women who play with apples, this is prohibited, as what production of a sound is involved there? Apples do not produce a sound when they collide with each other. Rather, the reason is that they will perhaps come to level holes, and the same reasoning applies to nuts.

 ${\bf 3}$ It is forbidden for women who [often] play with nuts, almonds, or the like, to play with them on the Sabbath, ¹⁰ lest they be motivated to level crevices.

It is forbidden to sweep the ground, lest one level crevices, ¹¹ unless [the floor] is paved with stone. ¹² One may, however, sprinkle water on the ground. There is no suspicion that the person will level crevices, since this is not his intent. ¹³

One may not apply oil to the floor, ¹⁴ even if it is paved, nor may one blow [dust from the floor], nor may one wash it. ¹⁵ This applies on a holiday, ¹⁶ and surely on the Sabbath. These acts were forbidden lest a person follow his usual weekday pattern and thus come to level crevices in a place which is not paved.

נְּשִׁים הַמְשַׂחֲקוֹת בֶּצֵגוֹזִים וּשְׁקַדִים וְכִיּוֹצֵא בְּקוֹ אֲסוּרוֹת לְשַׁחֵק בְּהֶן בְּשַׁבְּת שֶׁפְּא יָבֹאוּ לְהַשְׁוֹת גַּמּוֹת. וְאָסוּר לְכַבֵּד אֶת הַקַּרְקַע שֶׁפְּא יְבֹאוּ יְשְׁהֶה גַּמּוֹת. וְאָסוּר לְכַבֵּד אֶת הַקַּרְקַע שֶׁפְּא יַשְׁהָ וֹשְׁהָ גַּמּוֹת אֶלְא אָם כֵּן הְיָה רְצוּף בַּאֲבְנִים. וּמֻשְׁר רְּזַלֵּף מַיִם עַל גַּבֵּי הַקַּרְקַע וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא יַשְׁהֶה גַּמּוֹת שֶׁהְבֵי אֵינוֹ מִתְכַּנֵון לְכָךְ. אֵין שָׁבְּיִם וְאֵין סְכִין אֶת הַקּּרְקַע וַאֲין מְדִיחִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב נוֹפְחִין אוֹתוֹ וְאֵין בְּיִבִיחִין אוֹתוֹ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב עִּלשְׁבָּת וַשְּלָּה. שֶׁלְּא יִעֲשֶּה בְּדֶּרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחַל וְיְבֹא לְהַשְׁוֹת גַּמּוֹת בִּוְמַן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בָּן בְּמַן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בָּן בְּבָּת שָׁאִינוֹ רָצוּף:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלח סעיף ה

אין שוחקים באגוזים, ולא בתפוחים וכיוצא בהן, משום אשווי גומות. הגה: ודוקא על גבי קרקע, אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם ח"ז). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טשי"ך, אף על פי שמשמיעים קול, הואיל ואינן מכוונין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשוחק דרך צחוק בעלמא (ב"י), אבל בשוחק **כדי להרויח**, אסור, אפי' שוחק בתם ובחסר, דהוי כמקח וממכר (אגור ורמב"ם פכ"ג). ומ"מ אין למחות בנשים וקטנים, דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין (תוס' וסמ"ג והגהות מיימוני פכ"א). ולשחוק בכדור, ע"ל סי' ש"ח סעיף מ"ה.

The Shulchan Aruch (338:5) codifies this prohibition and mentions the reason that the nuts and apples might smooth the earth. Since the concern here involves the issue of smoothing the earth on the ground, this prohibition applies only to games played on unpaved ground. It would not apply to games played on tables, tiled floors or pavement.

משנה ברורה סימן שלח ס"ק כ

וה"ה ע"ג מחצלת או בגד או טבלא ולא גזרינן בכל זה אטו ע"ג קרקע דגזירה לגזירה היא [כג] אבל ע"ג קרקע אפילו היא מרוצפת דלא שייך אשויי גומות ג"כ אסור דקרקע בקרקע מיחלף וגזרינן אטו קרקע שאינו מרוצף:

משנה ברורה סימן שלח ס"ק כא

ונוהגין לעשותן של כסף שיהיו מיוחדין לשבת דאל"כ מחזי כעובדא דחול ומהר"א ששון חולק וס"ל כיון שאין תועלת בידיעת חכמת השחוק ההוא וה"ה כל מיני שחוק אסור ואף בחול [כד] יזהר משום מושב לצים וכמ"ש בסימן ש"ז סט"ז ועיין בברכי יוסף שהביא עוד בשם כמה גדולים שהחמירו בזה:

 If the game involves rolling items on the ground it is forbidden to be done on a dirt floor, and is disputed if may be done on a tiled floor

Games which involve rolling on the ground: One may not play games which involve rolling items on the ground, even if the ground is tiled. It is however permitted to play with them on a table¹. [This applies even if the floor of all the houses of one's city is tiled. However some Poskim rule one may play these games on the floor of a tiled house, however not on the floor of a courtyard.]

Ketzot Hashulchan 146 footnote 60; Shevitat Hashabbot, as these games are also played outside on dirt floors, and hence there is worry if we allow it on tiled floors, one may come to do so on dirt floors. However regarding sweeping, on Shabbot, it is not common to sweep the courtyard as it was already swept before Shabbot. [ibid]

¹ Other opinions [Aruch Hashulchan 338/12] however rule that on tiled floors it is allowed and no decree was made due to dirt floors as was done by sweeping, as it is not common to play these games.

Nevertheless, the Kaf Ha'chayim (Rabbi Chayim Palachi, rabbi of Izmir, Turkey, 19th century), in this chapter, writes that it is improper for adults to play any sort of games on Shabbat. (We are not speaking here of gambling, which is forbidden even during the week.) Shabbat is to be used for loftier pursuits, such as prayer and Torah study, and therefore spending one's time on Shabbat playing games is inappropriate. Children may be allowed to play games on Shabbat, but adults should refrain from doing so.

ברכי יוסף אורח חיים סימן שלח

א. דין ה. הגהה. ומותר לשחוק בעצמות שקורין וכו' הרב מהר"א ששון בתשו' סי' ק"פ צידד לאסור איסר שחוק האישקאק"י שקורין סאנטרא"גא בשבת. ולזה נוטה דעת הרב כנה"ג ח"מ סי' ש"ע. ואף בחול שומר נפשו ירחק ממנו. ומצאתי תשובה שלימה להרב כמהר"ר יהודה חאמי הובאה בשו"ת הר' מהר"ר מאיר גאויזון כ"י בסי' ס"ו (בנדפס סי' ס) שאסר לשחוק בשבת, והסכימו עמו הרב החסיד המפורסם מהר"ר חיים כפוסי והרב מהר"ם גאויזון ומפיהם לפידים יהלוכו לבזויי ולאלטויי הפלא ופלאב. והגם שהרב כנה"ג בח"מ סי' ש"ע כתב דגדולי ישראל נטפלו בו. הנח לגדולי ישראל דודאי מעשיהם לשם שמים, דאפשר דהיו חולים בחולי השחורה, ומשום רפואה לאסוחי דעתייהו בבא דוא'ג ולמהדר אתלמודייהו וכיוצא קעבדי. ודי בזהג.

It should be noted that the Chida (Rav Chayim Yosef David Azulai, 1724-1806) observed that certain Rabbis would play chess on Shabbat, and he speculated that they perhaps suffered from a kind of depression and felt the need to engage in some form of entertainment to overcome their melancholy. But generally speaking, one should refrain from playing games on Shabbat.

Summary: Halacha forbids playing games like marbles on unpaved surfaces on Shabbat, as there is concern that the marbles might smooth the earth on the ground, which constitutes a violation of Shabbat. On other surfaces this is, strictly speaking, permissible, but in any event playing games of any kind on Shabbat is inappropriate and at odds with the spirit of Shabbat.

Ĥida is inclined to forbid playing chess (*Birkei Yosef* 338:1). He suggests that the rabbis who played chess on Shabbat were suffering from depression. In order to take their minds off their worries, they played chess, after which they were able to return to their Torah study. However, barring this situation, one should not play on Shabbat.

חיי אדם פרק לח

אין לשחוק שום שחוק שדרך לכתוב ואפי' בדרך צחוק שמא יכתבו ולהרויח הכל אסור דהוי כמקח וממכר (של"ח):

 If the game involves writing it is forbidden to be played even if one chooses to play it without writing due to a decree one may come to write.

<u>Playing chess/5 stones</u>: It is permitted to play a game using [pre-designated] bones[12] so long as one is not doing so for gambling purposes. [Some explain this to refer to chess. Others explain this to refer to "five stones" or "Kugalach".]

<u>Gambling:</u> It is forbidden to play any gambling games on Shabbos due to that this appears like business. A gambling game is defined as any game which involves actual loss and gains.

<u>Those who transgress</u>: Women and children which transgress and play games that are forbidden, such as a game involving rolling items on the floor, are not to be protested, as certainly they will not listen and it is better they do so out of ignorance then do so advertently.

Are games which adults may not play considered Muktzah?

Beer Moshe 6/27-

Games which are permitted for children to play with are not Muktzah for adults.

Due to the holiness of Shabbos, adults should avoid playing games on Shabbos even if the game has no Halachic prohibitions involved.